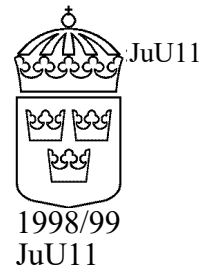

Justitiekontorets betänkande

1998/99:JuU11

Ett nytt offentligt rättssystem

Skrivelsen

I skrivelse 1998/99:17 (Justitiedepartementet) har regeringen berett riksdagen tillfälle att ta del av regeringens skrivelse om ett nytt offentligt rättssystem.

Motionerna

1998/99:Ju4 av Gunnel Wallin (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om krav på att informationen från myndigheter, m.m. skall vara enkelt och lättförståeligt utformad,

1998/99:Ju5 av Ingemar Vänerlöv (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att uppgiften att handha rättssystemet bör läggas på riksdagen.

Utskottet

Inledning

Med grundläggande rättssystem förstås huvudsakligen författningar, förarbeten till dessa samt rättspraxis.

I skrivelse 1998/99:17 presenterar regeringen översiktligt sin syn på ett nytt offentligt rättssystem.

Till grund för skrivelsen ligger ett omfattande arbete som inleddes genom att kommissionen för att främja en bred användning av informationsteknik, IT-kommissionen (dir. 1995:01), år 1996 i en skrivelse till regeringen lämnade en rad förslag till åtgärder för att få till stånd en aktiv spridning av rättssystem med hjälp av informationsteknik. Denna skrivelse föregicks i sin tur av ett mångårigt arbete inom bl.a. Samarbetsorganet för rättsväsendets informationssystem (SARI).

Med anledning bl.a. av IT-kommissionens skrivelse tillsatte regeringen under hösten 1996 en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med uppgift att lämna förslag till ett nytt rättsdatasystem. I arbetsgruppen har det utöver företrädare för olika departement funnits representanter för Riksdagens förvaltningskontor och Statskontoret.

Arbetsgruppen, som under arbetets gång samrått med olika intressenter, avslutade sitt arbete i februari 1998 genom att presentera sina överväganden

Promemorian, remissutfallet och den tänkta inriktningen på det fortsatta arbetet har också presenterats för riksdagens IT-råd.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen anser att staten skall svara för en kontinuerlig grundservice på rättsinformationens område med hjälp av informationsteknik. Denna grundservice skall rikta sig till både allmänheten och den offentliga förvaltningen. Ansvaret skall omfatta de offentliga rättskällorna och – till skillnad från vad som gäller i dag – sträcka sig från lagarna och deras förarbeten samt de statliga myndigheternas föreskrifter till domstolarnas och myndigheternas rättspraxis. Staten skall också ha ett visst begränsat ansvar för att förädla rättsinformation.

Staten skall ha ett ansvar för att rättsinformationen finns elektroniskt tillgänglig på ett överskådligt och enhetligt sätt. Staten skall vidare ansvara för att det finns grundläggande standarder för märkning, strukturering och sökning av informationen. En viktig utgångspunkt är att större delen av rättsinformationen skall tillhandahållas utan avgifter.

Varje offentligt organ som ger ut viss rättsinformation skall ansvara för att den sprids elektroniskt, att den är korrekt och att den är aktuell. Det betyder att information kommer att finnas i ett stort antal databaser runt om i landet. Innehållet i systemet skall dock med teknikens hjälp finnas tillgängligt för användarna på ett enhetligt och samlat sätt.

All information skall således finnas tillgänglig via en gemensam ingångssida på Internet. Det skall vara möjligt att göra fritextsökningar och strukturerade sökningar över hela systemet samtidigt. Det skall vidare finnas goda länkningsmöjligheter.

Det nya rättsinformationssystemet kommer att kräva långtgående samordning mellan de deltagande myndigheterna. Regeringskansliet skall tills vidare vara ansvarigt för samordningen.

Överväganden

Det ställer sig enligt utskottets mening naturligt att utnyttja informationstekniken för att göra rättsinformationen lättillgänglig för allmänheten och den offentliga förvaltningen. Utskottet ser därför med tillfredsställelse på den utveckling av de nuvarande datasystemen på rättsinformationsområdet som planeringen innebär. Utskottet har alltså i princip inga invändningar mot regeringens avsikter såsom de redovisas i skrivelsen.

Med anledning av skrivelsen har väckts två motioner, dels motion Ju4 (c) med krav på att informationen i rättsinformationssystemet skall vara enkelt och lättförståeligt utformad, dels motion Ju5 (kd) där det föreslås att riksdagen och inte Regeringskansliet skall ha hand om samordningen av rättsinformationssystemet.

När det först gäller motion Ju4 kan utskottet inte annat än instämma. Det måste alltid vara en strävan att göra språket i t.ex. lagar, förordningar och

tillämpningsföreskrifter så enkelt och klart som möjligt. Ett språkvårdande arbete pågår också sedan länge på många håll inom den offentliga förvaltningen. I Regeringskansliet finns t.ex. en särskild enhet med uppgift bl.a. att granska – och förbättra – den språkliga utformningen av lagar och förordningar. Något tillkännagivande till regeringen med anledning av motion Ju4 behövs alltså inte, och utskottet avstyrker bifall till den.

När det sedan gäller yrkandet i motion Ju5 konstaterar utskottet att kompetensen för att samordna rättsinformationssystemet finns såväl i Regeringskansliet som i riksdagen. För att uppgiften skall handhas av riksdagen talar främst att Riksdagens förvaltningskontor enligt ett avtal med Regeringskansliet fram till den 1 januari 1999 har haft hand om databasen Rixlex som bl.a. innehåller Svensk författningssamling i fulltext. Häremot talar å andra sidan att merparten av den information som kommer att finnas tillgänglig i det nya systemet produceras av myndigheter under regeringen och att regeringen har ansvaret för utfärdandet av de lagar riksdagen beslutat om, liksom för de förordningar som regeringen själv beslutar. Regeringskansliet är således den instans som ansvarar för spridningen av den mest centrala rättsinformationen. Det framstår också enligt utskottets mening som tveksamt om det är lämpligt att genom riksdagsbeslut lägga verkställande uppgifter på riksdagen. Utskottet vill tillägga att frågan om vem som skall ha samordningsansvaret framstår som i första hand en administrativ fråga. Utskottet förutsätter att rättsinformationssystemet under alla omständigheter kommer att gå att nå direkt från riksdagens hemsida. Utskottet avstyrker alltså bifall även till motion Ju5.

Hemställan

Utskottet hemställer

beträffande *ett nytt offentligt rättsinformationssystem*
att riksdagen med avslag på motionerna 1998/99:Ju4 och 1998/99:Ju5
lägger regeringens skrivelse 1998/99:17 till handlingarna.

res. (kd)

Stockholm den 28 januari 1999

På justitieutskottets vägnar

Gun Hellsvik

I beslutet har deltagit: Gun Hellsvik (m), Ingvar Johnsson (s), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Alice Åström (v), Ingemar Vänerlöv (kd), Anders G Högmark (m), Ann-Marie Fagerström (s), Maud Ekendahl (m), Helena Frisk (s), Yvonne Oscarsson (v), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c), Siw Persson (fp) och Göran Norlander (s).

Ett nytt offentligt rättsinformationssystem

Ingemar Vänerlöv (kd) och Ragnwi Marcelind (kd) anför:

Enligt vår mening är rättsinformationssystemet en grundpelare i det svenska informationssamhället. Mottagaren skall klart kunna koppla informationen till den demokratiska processen i riksdagen oavsett vilka partier som sitter i regeringsställning. Sveriges riksdag har en genomtänkt och väl fungerande hemsida som besöks av många. Riksdagen har också en stor erfarenhet av att hantera och pedagogiskt presentera omfattande offentligt material. Mot den bakgrunden bör enligt vår mening riksdagen få samordningsansvaret för rättsinformationssystemet. Det ankommer på regeringen att beakta vad som nu anförts i det fortsatta arbetet med systemet.

I fråga om yrkandet i motion Ju4 om den språkliga utformningen av rättsinformation har vi samma uppfattning som majoriteten.

Vi anser att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande *ett nytt offentligt rättsinformationssystem*

att riksdagen med anledning av motion 1998/99:Ju5 och med avslag på motion 1998/99:Ju4 dels lägger regeringens skrivelse 1998/99:17 till handlingarna, dels som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservationen.

Skrivelsen	1
Motionerna	1
Utskottet	1
Inledning	1
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	2
Överväganden	2
Hemställan	3
Reservation	4
Ett nytt offentligt rättsinformationssystem	4